Dunaszekcsői Hírek

4. évf. VII. szám 2025. július

Tartalom:

Helyi hírek..... 2-11. oldal
Zöld sarok..... 12. oldal
Történelmi növények..... 12-14. oldal
Könyves sarok..... 14. oldal
Tév/hitek .....15-16. oldal
Virágszirmok..... 16. oldal

Elérhetőségek:

-muvhaz.dszekcso@gmail.com
-Dunaszekcsői Művelődési Ház Facebook oldala
-7712 Dunaszekcső Kossuth Lajos u. 33.
- instagram
- weboldal:muvhazdszekcso.wixsite.com

Az újságot megjelentette Dunaszekcső Község Önkormányzata 150 példányban.
Szerkesztő: Mikoláné Kulutácz Tímea
Lektorálta: ifj. Galambosi László

Programajánló

2025. július 6. (vasárnap) 18.00 - Nyárköszöntő koncert - Szabadtéri színpad

2025. július 21 - 25. (hétfő - péntek) - Lugio Napok

Önkormányzati hírek

Rendezvények

Június 14-én megtartotta a Dunaszekcsői Gyermekekért Egyesület első éjszakai kalandtúráját, amiről nagy örömmel halljuk a pozitív visszajelzéseket, és az építő jellegű kritikákat is. Bízunk benne, hogy jövőre is meg lehet tartani, mind a gyerekeknek, mind a felnőtteknek egy kiváló kikapcsolódási lehetőség.

Önkormányzati támogatással idén is megrendezésre kerülnek a Lugio napok július 21-től 25-ig. A bővebb programtervről hamarosan a szervezők és az Alapítvány tájékoztatni fogja a lakosságot.

A civil szervezetek egyeztetést folytattak a szeptember 13-i Szüreti rendezvényről, amit az Általános Iskolával és a Művelődési Házzal közösen fognak megtartani, az együttesek fellépésével, színes programokkal, nemcsak a gyermekek, hanem a felnőttek szórakoztatására is. Este pedig Piroskontyos jótékonysági bált tart a Duna-Gyöngye Néptánc Egysület.

Energetikai beruházások, felújítások

Az Orvosi rendelő napelem-rendszerére való rácsatlakozás a napokban megtörtént, így innentől kezdve komoly energiaköltségeket tudunk majd megspórolni. A fogorvosi rendelőbe is beszerelésre fog kerülni egy klíma berendezés.

Az Idősek Klubjába (ÖNO) is fog kreülni egy klíma berendezés, majd egy féltető kerül az udvar hátsó részére, valamint az engedélyek megérkezése után itt is napelemek lesznek feltelepítve.

A Művelődési Házra pályázatot nyújtunk be a Magyar Falu Program keretében a volt mozi helyiség és a kapubejáró felújítására.

A Rózsa-dombi lépcsősor helyreállítása pedig megkezdődött, ezért a saját biztonságuk érdekében a következő hetekben kérjük a terület elkerülését!

Ovis hírek

Június 5-én az iskolába készülő nagycsoportosok hagyományos, év végi kirándulására került sor. Az úticél idén is a Budapesti Állat-és Növénykert volt, ahova vonattal, majd a fővárosban tömegközlekedési eszközökkel utaztak a gyermekek és az őket kísérő óvónénik. Élményekkel, izgalmakkal teli napot zártak, amely az első állomások egyike közösséggé kovácsolódásuk útján.

Június 6-án volt az Úszó Nemzet Programban résztvevő óvodásaink nyílt napja a Mohácsi Uszodában.

Ehhez a programhoz a 2023-24-es nevelési évben csatlakozott Óvodánk. Idén 13 nagycsoportos gyermek vett részt minden pénteken úszásoktatáson, akik közül 8-an szeptembertől az iskolában folytatják majd a programot.

Június 7-én került megrendezésre a Német Nemzetiségi Délután, amelyen a hagyományokhoz híven óvodásaink is szerepeltek. A Teknőc csoportos gyermekek Hermann-Kőszegi Beatrix és Papp Georgina óvónénikkel sokat készültek erre a napra, intézményünk sváb ruháiban, amelyek gyermekekre szabásában Sárközi Hajnalka dadus néni a profi, német dalokkal és táncokkal örvendeztették meg a közönséget, nagy sikerrel.

Június 16-án volt óvodai ballagásunk. Idén 8 gyermek ballagott el Óvodánkból, ebből 7 gyermek kezdi meg tanulmányait falunk általános iskolájában, egy gyermek pedig Mohácson jár majd iskolába. 16 órakor gyülekeztünk az Óvodában, ahol a gyermekek megkapták tarisznyájukat, majd elköszönve mindentől, ami 3-4 évig körbevette őket, a Művelődési Házba sétáltunk át. Versekkel, dalokkal, tánccal teli műsorral készültek ballagóink, majd buborékokat fújtunk a levegőbe, jelképesen búcsúztatva az ovis éveket, mi pedig tortával, üdítővel vendégeltük meg őket. Itt kapták meg ajándékainkat is, amely már sok éve egy kézzel készített ceruzatartó, benne néhány hasznos dologgal az iskolakezdésre, egy oklevél, illetve egy fényképalbum, amelyben az óvodás évek emlékei kapnak helyet, hogy ne felejtsék el az itt töltött időszakot. Megható, szép búcsú volt, ami sosem könnyű a gyermekeknek sem, de az óvónéniknek, dadusnéniknek sem, hiszen az évek alatt szoros kötődés, szeretet, ragaszkodás, bizalom alakul ki egymás felé. Hálásak vagyunk a ballagók szüleinek az ajándékokért, virágokért! Kívánunk minden ballagó óvodásnak felhőtlen iskolás éveket, szüleiknek pedig sok-sok türelmet!

Iskolás hírek

Versenyek

A Baranya Vármegyei Tűzoltóság által meghirdetett *A jövő tűzoltói* rajzversenyen Heil Veronika 8. osztályos tanulónk 2. helyezést ért el.

Felkészítő tanára: Lászlóné Szőke Éva Csilla

Mohácsi Tankerület Természettudományos Vetélkedője.

"Szemfüles kutatók" csapatunk előzetes feladat megoldásai és beküldött projekt munkái (Székely kapu, társasjáték) alapján bejutott a Szederkényben megrendezésre került döntőbe, ahol 1. helyezést értünk el.

A csapat tagjai: Gogolák Hanna, Kovács Balázs, Óvári Valentina, Salamon Hedvig.

Felkészítő pedagógus: Kis-Gadó Csabáné

Atlétika – dunaszekcsői sikerek

Májusban iskolánk tanulói több atlétika versenyen vettek részt, melyeken kiemelkedő eredmények születtek mind egyéni, mind csapatszámokban. Több érmet is hazahoztunk, illetve a kisiskolák megyei döntőjén több gyermek továbbjutott az országos döntőbe. A sportesemények jó hangulatban, kiváló időjárási körülmények között zajlottak, a diákok lelkesedése és sportszerűsége példamutató volt.

Eredmények:

2025. 05. 07. Baranya vármegyei diákolimpia Pécs

- Csapat többpróba 4. hely, csapattagok: Magos Márk, Komáromi Kevin, Bogáncs René, Varga Gregor, Sárközi Edvárd
- Egyéni többpróba: 4. hely Magos Márk
- 100 m síkfutás 4. hely Zsigmond Valér
- súlylökés 5. hely Milaskity Olivér
- kislabdahajítás 4. hely Milaskity Olivér
- 60 m síkfutás 5. hely Komáromi Kevin
- kislabdahajítás 2. hely Magos Márk

2025. 05. 19. Kisiskolák atlétika megyei döntője – diákolimpia

- 600 m síkfutás 1. hely Magos Márk
- Egyéni többpróba 1. hely Magos Márk
- Svédváltó 1. hely, csapattagok: Bogáncs Bianka, Salamon Hedvig, Bihercz Rita, Vágó Milla
- Csapat többpróba 2. hely, csapattagok: Kriegler Csenge, Bogáncs Bianka, Salamon Hedvig, Óvári Valentina, Bihercz Rita, Vágó Milla,
- Egyéni többpróba 3. hely Óvári Valentina

- Egyéni többpróba 4. hely Zsigmond Valér
- 600 m síkfutás 4. hely Bogáncs René

2025. 05. 26. Teleki István atlétika emlékverseny, Mohács

- Császár Larissza 1. hely kislabdahajítás
- Vágó Áron 1. hely távolugrás
- Garamszegi Patrik 2. hely kislabdahajítás

Felkészítő tanárok: Skaliczki Judit, Kis-Gadó Csabáné

Gratulálunk minden versenyzőnek, és további sok sikert kívánunk a sportban és tanulásban egyaránt!

Rendhagyó német irodalomóra Dunaszekcsőn

Május 29-én rendhagyó német nemzetiségi irodalomórán vehettek részt a 3. és a 4. osztályosok. A VUK (Verein Ungarndeutscher Kinder – Magyarországi Német Nemzetiségi Gyerekek Egyesülete) szervezésében Arnold Krisztina, magyarországi német költőnővel találkozhattak a gyerekek. Érdekes volt megtapasztalniuk, hogy egy igazi költővel találkoznak, aki ugyanolyan hétköznapi ember, mint más.

Bepillantást kaptak a költészet világába, hogy hogyan is születnek a versek, mennyi ideig tart egy költemény megírása, hogyan készül el egy verseskötet.

Érdekes élmény volt! Köszönjük Mescha Zsuzsannának a lehetőséget!

Élményekkel teli nap a Pécsi Állatkertben és a Meseerdőben!

Osztálykirándulás a természet szívében

Egy ragyogó nyári napon iskolánk alsó tagozata egy különleges kirándulásra indult. A gyerekek izgatottan szálltak fel a buszra, amely a Pécsi Állatkert felé vette az irányt. A cél nemcsak a kikapcsolódás volt, hanem az ismeretszerzés is, természetesen játékos formában.

Az állatkertben számos különleges állattal találkozhattunk: színes papagájok, játékos majmok és fenséges nagymacskák fogadták a kis látogatókat. A gyerekek nagy érdeklődéssel hallgatták a tanítók meséit az állatok életéről, szokásairól, és még néhány etetést is láthattunk.

Az állatkerti séta után következett egy finom piknik, majd egy újabb kaland: kisvasúttal irány a Mecsek szívében található Meseerdő! A mesefigurákkal díszített sétaútvonal nemcsak a képzeletet mozgatta meg, de a természet iránti szeretetet is mélyítette. A gyerekek különböző játékos feladatokat oldottak meg, meserészleteket ismertek fel, és végigjárták a varázslatos erdei ösvényt. A nap végén fáradtan, de nagyon boldogan ültünk vissza a buszra. Ez volt az egyik legjobb napunk az iskolában.

Osztálykirándulásunk Szegeden

Május 27-én kora reggel izgatottan gyülekeztünk a buszmegállóban, hogy végre kezdetét vegye a várva várt osztálykirándulásunk Szegedre. Az utazás majdnem 3 órás volt, de legalább aludhattunk odafelé. A szállásunk Újszegeden volt a Tisza Sport Hotelben, ahol lepakoltuk a csomagjainkat. Mivel már közeledett az ebédidő, így átmentünk a Kárász utcába ebédelni. Volt aki biztosra ment, és a jól bevált McDonald's-ot választotta, a bátrabbak gyrost ettek. Ezután jóllakottan indultunk villamossal a Vadasparkba, ahol az egész délutánt töltöttük. Mindenki a saját tempójában járhatta be az állatkertet, ahol rengeteg állatot láttunk.

Késő délután visszatértünk a szállásunkra és elfoglalhattuk a szobáinkat. A szállás minden

várakozásunkat felülmúlta, minden modern és tiszta volt, az ágyak nagyon kényelmesek voltak. A hotelhez tartozott egy kisebb sportcsarnok is, ahol biliárdozni és pingpongozni is lehetett,- amit ki is használtunk, mivel az osztályból többen is aktívan űzzük ezt a sportot. Este ismét visszamentünk a városba, hogy megnézzük Szeged esti fényeit és vacsorázzunk. A város ilyenkor különösen hangulatos arcát mutatta, szinte mesébe illő volt. Megnéztük az egyetemet, ahol az osztályfőnökünk tanult, és megmutatta az új könyvtárat, ami lenyűgöző volt a hatalmas üvegfalaival, és csak nyüzsgött körülötte az élet a sok egyetemistától. Mivel nagyon sok lépés volt már aznap a lábunkban, így kellően elfáradtunk és sikeresen el is aludtunk. Ki előbb, ki utóbb, de a lényeg, hogy kísérőink nyugodtan aludhattak a szomszéd szobában.

Másnap reggel fél 8-kor keltünk, majd lementünk reggelizni. A földszinten svédasztalos reggeli fogadott minket, bőséges választékkal és nagyon finom ételekkel. Délelőtt busszal bementünk a városba és egy nyomozós túrán vettünk részt, amelynek az útvonalán megismertük a főbb nevezetességeket. A túra a Széchenyi térről indult és az első nyomokat megtalálva mentünk tovább a Sóhajok hídjához. Majd a Móra Ferenc Múzeum előtti téren kötöttünk ki, itt lehűtöttük magunkat a szökőkút vízével. Páran nem tudtak ellenállni a csábításnak és átfutottak a vízsugár alatt, az

eredmény pedig sok nevetés és természetesen néhány vizes ruha. Ami nem volt probléma, hiszen olyan meleg volt, hogy szinte azonnal meg is száradt. A következő nyom a Szegedi Nemzeti Színházhoz vezetett minket, majd innen a Szegedi Vármúzeumhoz jutottunk. Sétáltunk még a Tisza-parton és megállapítottuk, hogy milyen kicsi a Dunához képest. Megnéztünk több szobrot és emlékművet a nyomozás során.

Megpihentünk a Dóm előtti lépcsőkön és néztük, ahogy építik a Szegedi Szabadtéri Játékok nézőterét.

Mielőtt délután hazaindultunk, még maradt egy kis időnk az Árkádban ebédelni és nézelődni.

A program végén fáradtan, élményekkel tele indultunk haza. Sokáig emlékezni fogunk erre a két napra. Szeged egyszerűen csodálatos; a város hangulata, a vendéglátás, a látnivalók és természetesen a közös élmények mind hozzájárultak ahhoz, hogy ez a kirándulás felejthetetlen legyen számunkra.

Derék Emília 8. osztályos tanuló

Határtalanul 2025: Kirándulás a Vajdaságban

A Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. évek óta pályázatot hirdet a hetedik osztályos korosztály számára, melynek célja határon túli kirándulások támogatása a Magyarország határain kívül élő magyarság megismerése, valamint a magyarországi és a külhoni magyar fiatalok közti kapcsolatok kialakítása. Sok sikeres pályázat és megvalósult kirándulás van mögöttünk. Többször voltunk Erdélyben, egyszer a Felvidéken, tavaly Horvátországban, az

idén pedig a Vajdaságban. Talán nem a legkeresettebb útvonal, most mégis elmondhatjuk, hogy egy percig sem bántuk meg!

Bevált gyakorlat, hogy négy kisiskola fog össze, hogy megtölthessünk egy buszt, a pályázatot pedig felváltva írjuk meg. Az idén Himesházán volt a sor (nagyon köszönjük!), s rajtuk kívül Lippó, Somberek és Dunaszekcső csatlakozott a kiránduláshoz. Így nemcsak a külhoni magyarokkal ismerkedtünk, jó barátságok szövődtek a résztvevő iskolák tanulói között is.

Az útvonalunk: Szabadka, Palics, Tóthfalu, Zenta, Magyarkanizsa, Nándorfehérvár, Szendrő, Székelykeve, Galambóc, Kazán-szorosok, Pétervárad, Újvidék. Sok-sok új ismerettel gazdagodtunk. Szemünk elé tárultak az eddig csak a tankönyvek lapjairól ismert végvárak, a egykori magyar városok és falvak mesterséges és természetes szépségei, és megismerkedtünk lakóikkal és azok mindennapjaival is. Jártunk falusi iskolában Zentagunarason, együtt fociztunk az ottani diákokkal. Amatőr

színházi előadáson vettünk részt Tóthfaluban, és együtt fociztunk az ottani diákokkal. A koronát pedig a Kazán- szorosokon való hajózás tette fel a kirándulásra. Bár a képek nem adják vissza az élményt, azért beszéljenek...

„Történelmi" sikerek Dunaszekcsőn

A második mohácsi csataként emlegetett 1687 augusztusában lezajló ütközetről, melyben a törökök kaptak ki a szövetséges császári csapatoktól a Szársomlyó tövében, jóval kevesebbet tudunk, mint a számunkra tragikus 1526-os összecsapásról. Pedig fontos mérföldköve volt a török kiűzésének hazánk területéről. Ezért emlékeznek meg évek óta a Harsányi-hegy környékén élők az eseményről, s szerveznek diákok számára is vetélkedőt. Az idei évben 14 csapat indult, iskolánk csapata a 3. helyezést hozta el. Csapattagok: Gogolák Hanna, Salamon Hedvig, Kovács Balázs. Felkészítő tanár: Baloghné Kiss Gyöngyi.

A mohácsi csata 500. évfordulójának közeledtével szaporodnak az ütközethez kapcsolódó rendezvények. A Mohácsi Tankerületi Központ történelemversenyt hirdetett a 6. osztályos tanulók számára, mivel a korszakot ez az évfolyam tanulja. Iskolánk tanulói az őszi első fordulót sikeresen teljesítették, bejutottak a

döntősök közé. A versenyt megelőzően még gyarapították ismereteiket az emlékparkban, végül május 30-án a Kanizsai Dorottya Múzeumban sor került a döntőre, ahol a 13 legjobb csapat mérte össze erejét. A dunaszekcsői csapat a 3. helyen végzett. Csapattagok: Gogolák Hanna, Salamon Hedvig, Kovács Balázs.

Felkészítő tanár: Baloghné Kiss Gyöngyi.

Dunaszekcsői (éjszakai) élménytúra

2025. június 14-én került megrendezésre a Dunaszekcsői Gyermekekért Egyesület kezdeményezése által az első DUNASZEKCSŐI ÉJSZAKAI ÉLMÉNYTÚRA. Az élménytúra ötlete már korábban megfogalmazódott egyesületi tagjainkban, akik az előző években részt vettek már hasonló rendezvényen Lánycsókon. Ennek az eseménynek az élménye ihlette egyesületünket.

Célunk volt egy olyan élménytúra megszervezése, amelyen korosztálytól függetlenül, kicsik és nagyok megmérettethetik magukat egy játékos vetélkedőn keresztül, nem mellesleg megismerkedhetnek civil szervezeteinkkel, településünkkel.

Előzetesen falunk összes civil szervezetét és néhány magánszemélyt felkértünk az élménytúra állomásaink a vezetésére, amire változatos, szervezetükre jellemző feladatok megtartására kértük fel őket. Nagy örömünkre szolgált, hogy mindenki elfogadta a kérésünket, így a jelentkezett csapatoknak 15

állomáson kellett próbát tenniük. Az állomások a falu több pontján helyezkedtek el, amely több órás sétát igényelt. A séta során minden csapat kapott egy feladatlapot, amelyen a falunkat érintő kérdésekre kellett válaszolniuk menet közben, ezzel is növelve a pontszámukat. A kisebbeknek könnyített pályával készültünk.

Várakozásainkat felülmúlta a jelentkezések száma, összesen 20 csapat állt készen az esemény napján, hogy megmérettesse magát ezen az éjszakán. A csapatok összetétele nagyon változatos volt, ovisoktól, iskolásoktól kezdve még a felnőttek is szép számban jelentkeztek versenyünkre.

Nagy örömünkre számos szervezet támogatta tárgyi és anyagi javakkal eseményünket. Minden célba érkező csapatot meg tudtunk jutalmazni egy ajándékcsomaggal és egy elismerő oklevéllel a sikeres teljesítésért.

Az eseményen köszöntőt mondott egyesületünk elnöke, Heil Rita, majd falunk polgármestere egy szalag átvágásával ünnepélyesen megnyitotta az első dunaszekcsői éjszakai élménytúrát. Bízunk benne, hogy mindenkinek kalandos élményekkel zárult a túra, gratulálunk a célba érkezőknek és a legjobban teljesítőknek. Jövőre találkozunk!

Hálás köszönettel tartozunk mindazoknak, akik segítettek rendezvényünk szervezésében, lebonyolításában és támogattak minket! Büszkén mondhatjuk, hogy a sikeresség az összefogásban rejlik, mert közösségben lenni jó!

Visszajelzések, melyek megérintették a szívünket:

„A falu szívét-lelkét beleadta, hogy ez a nap a lehető legjobban sikerüljön!" (Gyalog Galopp Team)

„Nagyon szuper volt, egy élmény volt a gyerekeknek, felnőtteknek egyaránt" (Focilabdák)

„Már az öröm volt, hogy ennyien benne voltak ebben a játékban, szuper volt látni, hogy él a falu!" (Csajos 5-ös)

„Minden pillanatát élveztük, jó volt látni a gyerekeket és felnőtteket, hogy vidáman, jókedvvel táncoltak, mosolyogtak és élvezték" (Örömtáncos állomás)

„Szuper volt minden, gratulálok nektek ehhez a csodaszép szervezéshez és lebonyolításhoz" (Hiszünk benned)

Dr. Boda Réka
(Dunaszekcsői Gyermekekért Egyesület

Népismereti jutalomtábor

A Szekcsői Németek Nemzetiségi Önkormányzata évek óta megjutalmazza azokat a tanulókat, akik a tanév során kitűntek szorgalmukkal a német órákon. Volt, hogy könyvet kaptak, volt, hogy jutalom kirándulásban részesültek a gyerekek. Ebben az évben kicsit mást szerettünk volna csinálni, ezért egy három napos napközis tábort szerveztünk az arra érdemes gyerekeknek. A téma az „aratástól a kenyérsütésig" volt. Első nap megismerkedhettek a gyerekek a régi aratás eszközeivel és folyamatával, amit második nap egy kirándulás követett a Szent Miklós malomba, ahol az őrlés folyamata volt a téma. Utolsó nap következett a közös kenyérdagasztás, majd a sütés, ill. az ebéd, a mákos nudli közös elkészítése. Természetesen minden napra jutott barkácsolás, tánc, ének és játék.

A tábori munkáról TV felvétel is készült: az „Unser Bildschirm", a magyarországi németek nemzetiségi TV stábja forgatott nálunk. A műsort július első felében láthatják az érdeklődők a televízióban.

Három igazán élménydús napot töltöttünk együtt a gyerekekkel. Köszönet a két szakácsnőnknek, Kovács Lázárnénak és Pajkos Gábornénak a finom szekcsői sváb ételekért, és köszönet önkormányzatunk képviselőinek: Kovács Károlynénak, Alföldiné Pajkos Kittinek és id. Hermann Józsefnek a segítségért!

Köszönet továbbá a Baranyai Német Önkormányzatok Szövetségének az anyagi támogatásért!

Schmidt Gabriella

Július

Zöld sarok - Dr. Acél Csaba rovata

A meterológiai előrejelzések hőhullámokkal riogatnak bennünket júliusra, amikből ízelítőt kaphattunk már június végén is. Növények, állatok is velünk együtt sínylik meg a hőséget és a szárazságot, de ők nem tudnak úgy elbújni a légkondis lakásokba, mint ahogy mi tehetjük. Nem tudom, mennyi intő jel és természeti katasztrófa kell ahhoz, hogy észhez térjen az emberiség, és végre rádöbbenjen, hogy környezetpusztító és ebből eredően önpusztító is az, ahogyan feléljük földünk tartalékját, erejét, jóindulatát!

Pedig a július népies elnevezése az „Áldás hava" a betakarításra céloz, amikor a levágott gabona – kis kitérővel – a malmokba kerül, hogy az idei évben is, asztalunkra kerülő kenyér készüljön belőle.

A növények szomjúságát, öntözéssel lehetne csillapítani, a mezei, erdei állatok esetében az időszakosan bővizű patakjaink vízhozamának megtartásával. Biztos vagyok benne, hogy a földtulajdonosok és a vadászati jog gyakorlói – előbb utóbb – tesznek is lépéseket ennek érdekében.

Ugyanis a vad, ha vízhiány van, elindul vizet keresni. Amíg nem voltak autópályák, vadvédelmi kerítések, addig évszázados útvonalakon indult a vadak migrációja, majd a helyzet jobbra fordulásával visszatértek. Ez a folyamat mára inkább végleges elvándorlás lett, aszályos, száraz helyekről - ha nem akar elpusztulni - egyszerűen eltűnik.

Július második felében kezdődik az őzek násza, az üzekedés. Ilyenkor a bakok, minden óvatosságukat félretéve a suták nyomába erednek, a legnagyobb déli forróságban is kergetik szívük választottját. A suták nem egykönnyen adják meg magukat, köröket futnak a szerelem ittas bak elől, így létrehozva - szakszóval –a boszorkánygyűrűket.

Sajnos ez a kedves vadunk, az őz is fogyóban van, ennek oka sokféle lehet, a tudósok is találgatnak, szakmai vita is folyik, de nem sok eredménnyel. Egy főbűnöst már megneveztek ez pedig az aflatoxin nevezetű penészgomba termék, ami a vadba kerülve súlyos meddőséget okoz.

Remélem azért a július vidámabb és derűseb lesz, mint a valóság.

Az árpa történelmi jelentősége az emberiség számára

Történelmi növények - dr. Kovács Iván rovata

Az árpa (Hordeumvulgare) az emberiség egyik legrégebben termesztett gabonája, mely évezredeken át meghatározó szerepet játszott a táplálkozásban, a mezőgazdaság fejlődésében, sőt a vallási és művészeti szférákban is. Szívósságának, gyors érésének és különböző klímákhoz való alkalmazkodóképességének köszönhetően már a korai civilizációk is nagy becsben tartották. Az árpát már i.e. 10 000 körül is ismerték a Közel-Keleten, különösen a „termékeny félhold" régiójában, ahol a földművelés született. A sumérok, babiloniak és egyiptomiak étrendjének alapját képezte. Az árpát kenyérhez, lepényhez és sörhöz használták – utóbbi különösen fontos volt vallási és ünnepi szertartásokon. A legismertebb árpához köthető történelmi események egyike az i.e. 18. századi Hammurapi törvénykönyve, amely több rendelkezést is tartalmazott az árpa áraival és kereskedelmével kapcsolatban. Ez rávilágít arra, hogy az árpa nemcsak élelem, hanem értékmérő is volt – gyakran adó vagy fizetés formájában használták.

Az árpa szerepe Európában:

A római időkben az árpát elsősorban a katonaság és a szegényebb rétegek fogyasztották. A híres gladiátorokat gyakran „árpaharcosoknak" is nevezték, mivel étrendjük nagy részét ez az olcsó és laktató gabona tette ki. Később a középkori kolostorokban is elterjedt az árpából főzött sör készítése, amely nemcsak italként szolgált, de biztonságosabb folyadékforrást is jelentett a gyakran szennyezett ivóvíznél.

Az árpa a művészetekben és szimbolikában:

Bár nem tartozik a leggyakrabban ábrázolt növények közé, az árpa fontos szimbólumként jelenik meg vallási és spirituális kontextusokban. A zsidó hagyományban például az árpa az egyik „hét szent növény" között szerepel, melyet az Ígéret Földjének termékenységével azonosítottak. A keresztény ikonográfiában is előfordul: egyes freskókon és mozaikokon az árpa a bőség, az alázat és az egyszerűség jelképe. A modern művészetben az árpa olykor a természetközeliség vagy a hagyományos paraszti élet allegóriájaként jelenik meg. A 19. századi magyar festészetben például több életképen is feltűnik aratás vagy sarlózás közben.

Az árpa gyógyhatásai:

Az árpa nemcsak táplálék, hanem értékes gyógynövény is, amelyet több kultúra használt gyógyászati célokra. Az árpamag és a belőle készült készítmények gyulladáscsökkentő, emésztést segítő és immunerősítő tulajdonságaikról ismertek. A benne található béta-glükán javítja a koleszterinszintet, míg az oldható rostok támogatják a bélflóra egészségét. A tradicionális kínai orvoslásban a pirított árpát (mai ya) használják az emésztés serkentésére és a stressz enyhítésére.

forrás: internet

Az árpatea – különösen Ázsiában – népszerű ital a bélrendszeri panaszok enyhítésére. A középkori európai gyógyászat is előszeretettel alkalmazta: sebgyógyításra, torokgyulladásra, sőt még lázcsillapításra is főztek árpaalapú levest. Hildegard von Bingen bencés apátnő is ajánlotta az árpát „testet megtisztító és lelket megerősítő" hatása miatt.

Az árpasör (vagyis a sör, amelynek fő alapanyaga az árpamaláta) készítése egy ősi, mégis izgalmas folyamat. Íme egy egyszerű, otthon is kipróbálható alaprecept:

Hozzávalók:

- 2,5 kg árpamaláta (vagy házilag csíráztatott árpa)
- 15–20 g komló (pl. Saaz vagy Hallertau)
- 1 csomag sörélesztő (ale vagy lager típus, ízlés szerint)
- 10 liter víz
- opcionálisan: kristálycukor vagy méz az utóerjesztéshez

Elkészítés:

1. Malátázás (ha nem kész malátát használsz):

   - Az árpát áztasd be 1–2 napra, majd csíráztasd 4–5 napig.

   - Szárítsd meg és enyhén pörköld meg (ez adja a sör színét és ízét).

2. Cukros lé (cefre) készítése:

- A malátát őröld durvára, majd 65–68 °C-os vízben áztasd 60–90 percig.

- Ezalatt a keményítő cukorrá alakul.

3. Szűrés és forralás:

- Szűrd le a cefrét, majd forrald fel.

- Add hozzá a komlót: az elején a keserűségért, a végén az aromáért.

- Forralás ideje: kb. 60–90 perc.

4. Hűtés és erjesztés:

- Hűtsd le a sörlevet 20–25 °C-ra (ale) vagy 10–15 °C-ra (lager).

- Add hozzá az élesztőt, majd hagyd erjedni 1–2 hétig.

5. Palackozás és utóerjesztés:

- Palackozás előtt adj hozzá kevés cukrot vagy mézet (szénsav képződéséhez).

- Zárd le, és hagyd érni 2–3 hétig hűvös helyen.

Ez a recept egy alapváltozat, amit kedvünk szerint variálhatunk: például karamellmalátával, különleges komlókkal vagy fűszerekkel.

Könyves sarok

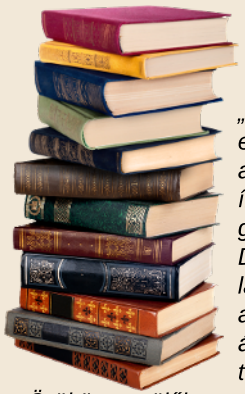

„Jól csak a szívével láthat az ember. Ami igazán lényeges, az a szemnek láthatatlan.”- írja Saint Exupéry. Ezekkel a gondolatokkal foglalja össze Deliága Éva: A szemnek láthatatlan c. könyvét. Az alcím is nagyon árulkodó: „Mi állhat a gyerek viselkedése, tünete hátterében?”

Örökös szülői problémákra próbál a könyv tanácsokat adni. A szerző szavaival: „Ezt a könyvet két fő céllal írtam. Egyrészt szeretném enyhíteni a szülői szorongást és bűntudatot, hogy édesanyaként, édesapaként jobban érezhessék magukat a bőrükben és energiáikat a felesleges tépelődés helyett inkább hatékony megoldások keresésére fordíthassák. Másrészt szempontokat kínálok ahhoz, hogy fel tudják ismerni, mikor van dolguk természetes életkori vagy alkati jelenséggel, és mikor állnak szemben komolyabb, szülői vagy szakemberi beavatkozást igénylő problémával.

A könyvet ajánlom mindazoknak, akik szeretnének a problémák mögé is látni!

A kötet kölcsönözhető a könyvtárban.

Schmidt Gabriella
könyvtáros

Hallgatni arany, beszélni ezüst

Tév/hitek - ifj. Kulutácz Zoltán rovata

Az 1920-as és 1930-as évek fordulóján a formálódó hollywoodi filmipar egy sajátos problémával találta magát szembe. 1928 júliusában vetítették le az első valóban hangosfilmet, a New York fényeit. A darab - valószínűleg kuriózuma miatt, mert a kritikusok nem különösebben szerették- több, mint 1 250 000 dollárt hozott a Warner Brothersnek, amely mindössze 23 000-t költött a forgatásra. Ha pedig egy üzlet beindul, akkor nincs megállás.

1929 végére a bemutatott filmek között már csak elvétve találni akárcsak részben néma filmeket, ezek az új évtized elejére teljesen kikoptak. A 30-as években olyan nevek mint Orson Welles és Charlie Chaplin még képesek voltak egy-egy filmet tető alá hozni, de ezek már csak hommage-ként vagy rendezői projektként jöttek létre.

A hirtelen váltás rengeteg lehetőséget kínált a stúdióknak, ugyanakkor teremtett egy adag problémát is. A némafilmet akárhova el lehetett adni, hiszen elég volt a feliratokat lefordítani. Voltaképpen ez az univerzalizmus volt a filmek legfőbb vonzereje. Chaplin vagy Buster Keaton botladozásain a világ bármely városának mozijában ugyanúgy lehetett nevetni. A korszak hangosfilmjei azonban - értelemszerűen - angol nyelven forogtak, ami a monolinguáris világban komoly eladási problémákat jelentett. A technológia fejlődése tehát a filmpiac beszűküléséhez vezetett.

Szintén problémát jelentett a váltás a színészek számára. Eddig nem számított, ha a hősszerelmes pösze, vagy ha a szinésznő hangjától levált a vakolat. Elég volt jól kinézni, és a mimikát uralni, azzal már sikeressé válhatott a film, eladhatóvá a színész. 1928-tól azonban hirtelen rendkívül fontossá vált, hogy a szereplők szépen, érthetően beszéljenek. Különösen rosszul jött a hangosfilm előretörése az amerikában élő és dolgozó több ezernyi külföldi színésznek és statisztának. Míg egy mexikói játszhatott indiánt – hiszen alig szóltak egy-két szót -, addig egy görög vagy orosz színész aligha lehetett hősszerelmes a nehezen érthető akcentusával. Elég arra gondolnunk, hogy olyan kíváló színészek mint Kabos Gyula vagy Jávor Pál sem voltak képesek betörni az amerikai filmiparba.

A stúdiók úgy próbálták megkerülni a problémát, hogy egyszerre kétszer forgatták le ugyanazt a filmet. Először az angolnyelvű verziót, utána pedig a franciát, németet, olaszt etc. Az Universal Studió például spanyolul beszélő filmekkel próbált betörni a dél- és középamerikai piacra. A stúdió különösen rossz helyzetben volt 1930 elején, mert az átállással komoly veszteségeket szenvedtek el. Az elnök, Carl Laemmle úgy vélte, hogy a problémáit csak egy nagy siker oldhatja meg és ezért 40 ezer dollárért megvásárolta Brem Stoker Draculajának jogait.

A stúdió minden pénzét belefektette a projektbe, leszerződtette Lugosi Bélát és Edward van Sloant, akik a Broadway-en már sikerrel játszották a darabot. Nem Lugosi volt a fejesek első választása, de a magyar színész komoly lobbitevékenységet végzett a szerep megszerzése érdekében és még abba is belement, hogy kevesebb fizetést kapjon. A 355 ezer dolláros büdzséből készült alkotást 36 nap alatt akartak leforgatni. És ekkor jött a fordulat. Laemmle ugyanis úgy gondolkozott, hogy ha már állnak a díszletek, kész vannak a kosztümök és megvannak a jogok, akkor már miért ne forgassák le a film spanyol verzióját párhuzamosan?

A feladatra a Tepliceben született Paul Kohnert jelölte ki, akinek mindössze 22 nap alatt kellett elkészítenie a filmet úgy, hogy az amerikai Dracula büdzséjének töredéke állt a rendelkezésére.

Rohamtempóban szedték össze a színészeket és a háttérmelósokat, a rendezőnek választott George Melford még spanyolul sem beszélt, ezért tolmács segítségével osztotta instrukcióit. A címszerepet alakító Carlos Villarias befutott színházi színész volt, de mindenféle filmes tapasztalat nélkül, míg az Eva szerepére kiválasztott Lupita Tovar, 1929 elején, amikor megérkezett Hollywoodba angolul még köszönni sem tudott.

A spanyol verzió forgatása éjszakánként zajlott, a két Dracula szereplői és dolgozói gyakorlatilag egymást váltották a szetten. A Drácula egyetlen előnye az volt, hogy Kohneréknek lehetősége volt a napközben leforgatott anyag megtekintésére. Melford gyakorlatilag mindenben az ellenkezőjét csinálta annak, amit látott a felvételeken. Amikor az amerikai verzió nagytotálba váltott, akkor ő ráközelített a színészek arcára. Az amerikai változatban kevés füstöt használtak, tehát ő elárasztotta vele a szettet. Villarias éppen ellenkező felfogást vallott, Lugosi minden gesztusát másolni próbálta, a későbbi kritikusok az ő játékát ítélték a leggyengébbnek.

A film végül határidőre elkészült és harminc perccel lett hosszabb, mint az “eredeti”

verzió. S míg utóbbi New Yorkban ünnepelte premierjét februárban, a spanyolnyelvű verzió három hét csúszással mutatkozott be Kubában. A kritikák ugyan pozitívak voltak, viszont az év folyamán bemutatott idegennyelven leforgatott filmek mindegyike anyagi bukás volt külföldön, ezért a stúdiók szinte azonnal felhagytak a gyakorlattal és inkább elkezdtek a szinkronizált filmek felé fordulni.

A spanyol Dracula minden másolata eltűnt vagy megsemmisült az évek folyamán, s a horror rajongói az 1970-es évekig abban a hitben éltek, hogy nem lesz lehetőségük összehasonlítani a mára ikonikussá váló Lugosi verzióval. Ekkor Havannában felbukkant egy kópia, amely azonban a szigetország politikai helyzete miatt nem hagyhatta el az országot. Mindössze az 1990-es évek közepén sikerült megegyezni a kubaiakkal a film megvételéről. A film újbóli felbukkanását, majd VHS kazettán és DVD-n való kiadását az eredeti gárdából kizárólag Tovar - aki 1932-ben hozzá ment Kohnerhez feleségül - élte meg. A színésznő 2016-ban, majd 106 évesen húnyt el.

(A film forgatásáról egy szórakoztató - de sok túlzással és írói szabadsággal dolgozó – mexikói sorozat is készült 2024-ben, Y llegaron de noche /És éjjel érkeztek címmel. A hétrészes angol- és spanyolnyelvű sorozatot bátran ajánlom bárkinek, aki kedveli a latinamerikai hangulatot és stílust.)

...nem csak a gyerekdalban létezik...

TUBARÓZSA : (POLIANTHES TUBEROSA)

Virágszirmok - Treutz Éva rovata

Igazi különlegességnek számít ez a Mexikóból származó évelő növény, mely hazánkban már az 1700-as évek végétől jelen van, - ennek ellenére nálunk kevésbé ismert virág. Éppen emiatt egyedi és különleges megjelenést kölcsönöz a kertnek, vagy virágcsokornak, mivel dísznövényként a kertben, cserépben, balkonládában is nevelhetjük, de kiváló vágott virágnak is, mert illatát hosszú ideig megőrzi a vázában. (Egyébként illóolaját a parfümipar is felhasználja.)

A tubarózsa gumós növény, szereti a meleget és a napfényt. A jó vízelvezetésű, tápanyagdús, laza szerkezetű talaj az ideális a számára.

Az átteleltetett rizómákat áprilisban kell elültetni, mindenképp a fagyok elmúltával. Az öntözést rendszeresen igényli, ám arra ügyelni kell, hogy a túl sok víz rothadást okozhat. 2-3 hetente ajánlatos tápoldatozni.

A virágzás ideje a késő nyári, ill. a kora őszi időszakra esik. A fürtben elhelyezkedő krém-fehér színű virágok fantasztikus illattal árasztják el az egész kertet, mely az esti órákban még fokozottabbá válik.

A virág szára mellé ajánlatos támasztékot tenni, mivel a magassága elérheti az 50-70 cm-t is. Virágzás után a növény levelei elhalnak, ekkor a rizómákat 15 °C alatti hőmérsékleten fel kell szedni és megszárítani, mivel a hideget nem bírják. Teleltetni száraz, szellős helyen ajánlott.

Összességében elmondhatjuk, hogy a tubarózsa gondozás nem bonyolult, de ahhoz, hogy igazán szépen virágzó növényt kapjunk, érdemes betartani a fent leírtakat és akkor garantáltan gyönyörködhetünk a virág szépségében és illatában egyaránt.